

“คำ” ที่สะท้อนวัฒนธรรมไทย

พรทิพย์ ไชยรัตน์*

ภาษาไทยเป็นภาษาที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ เช่น ภาษาบาลี - สันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาจีน เป็นต้น แต่ภาษาไทยยังคงลักษณะของตนเองไว้ได้ ภาษาไทยจัดอยู่ในตระกูลภาษาคำโดด มีลักษณะโดยทั่วไปของภาษาตระกูลคำโดด คือ

๑. คำส่วนใหญ่แต่ละคำมีพยางค์เดียว และไม่มีเสียงควบกล้ำ (คำไทยอาจมีคำที่มีมากกว่า ๑ พยางค์ และปรากฏเสียงควบกล้ำบางเสียง)

๒. คำแต่ละคำเป็นคำที่มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถนำไปใช้ได้ทันที อาจใช้ตามลำพัง เฉพาะคำนั้น หรือนำไปเข้าประโยคได้โดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปคำนั้นๆ

๓. คำคำเดียวกันอาจมีความหมายได้หลายความหมาย ที่เรียกว่า “คำพ้องรูป” ใช้ได้หลายหน้าที่ โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปคำ การจะทราบความหมายและหน้าที่ของคำๆ นั้น ต้องดูว่าคำๆ นั้น ปรากฏในตำแหน่งใดของประโยค

๔. การเรียงลำดับคำมีความสำคัญที่สุด เมื่อนำคำไปเรียงในประโยค ต้องวางตามตำแหน่งหน้าที่ จึงทำให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

๕. การสร้างคำใหม่ทำได้โดยนำคำอื่นมาประกอบข้างหน้า หรือข้างหลัง ก็จะได้คำใหม่ขึ้น

๖. การมีคำลักษณนามมากับคำบอกจำนวนนับ ในลักษณะโครงสร้าง คำนาม คำจำนวนนับ และคำลักษณนาม

๗. การมีวรรณยุกต์ คำแต่ละคำจะมีเสียงสูงต่ำ เสียงหนึ่งจะมีความหมายอย่างหนึ่ง หากเปลี่ยนเสียง ความหมายจะเปลี่ยนไปด้วย

๘. การแบ่งระดับการใช้ภาษาตามระดับฐานะของบุคคล เช่น คำราชาศัพท์ คำสุภาพ คำไม่สุภาพ

“คำ” ที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม

ภาษาไทยมีคำหลายชนิดที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทย ผู้เขียนพบลักษณะที่น่าสนใจ คือ

* รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศศ.บ. (ภาษาและวรรณคดีไทย) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, อ.ม. (ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. คำสรรพนาม

พระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๑๑, น.๗๘ - ๗๙) ได้กล่าวถึงคำสรรพนามไว้ในหนังสือหลักภาษาไทย ดังนี้

คำสรรพนาม “สรรพนาม” เป็นคำที่แผลงมาจากคำสันสกฤต “สรรพ” แปลว่า ทั้งปวง “นาม” แปลว่า ชื่อ รวมกันเข้าเป็นคำสมาส แปลว่า ชื่อทั้งปวง คือหมายความว่าคำที่เป็นชื่อได้ทุกอย่าง ได้แก่ “คำแทนชื่อ” ประโยชน์ของสรรพนามนี้ก็คือ ใช้แทนคำนามต่างๆ ก็ได้ข้อความต่างๆ ก็ได้ ที่เข้าใจกันอยู่แล้วหรือที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อมิให้ซ้ำซากเป็นที่เบื่อหู...

คำสรรพนามนี้แบ่งออกเป็น ๖ จำพวก...**บุรุษสรรพนาม** คือคำสรรพนามที่ใช้แทนคำชื่อในการพูดจากัน คำ “บุรุษ” แปลว่า ชาย ในที่นี้หมายความว่าคนที่เกี่ยวข้องในการพูดจากัน บุรุษสรรพนามนี้จัดเป็น ๓ พวก คือ (๑) สรรพนามที่ใช้แทนตัวผู้พูดเอง เรียกว่า “บุรุษที่หนึ่ง” ได้แก่คำว่า ข้า กู ฉัน... เป็นต้น (๒) สรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้ฟัง เรียกว่า “บุรุษที่สอง” ได้แก่คำว่า เจ้า เอ็ง มึง... เป็นต้น (๓) สรรพนามที่ใช้แทนชื่อคน สัตว์ และสิ่งของที่พูดถึง เรียกว่า “บุรุษที่สาม” ได้แก่คำว่า เขา มัน ท่าน พระองค์ เป็นต้น

ภาษาไทยนิยมใช้สรรพนามในการพูด โดยมีคำสรรพนามใช้ตามฐานะของผู้พูดและผู้ฟังด้วยเสมอ คำสรรพนามไม่ใช่ภาษาที่สื่อสารใช้แทนตัวผู้พูดและผู้ฟังด้วยเท่านั้น หากแต่ยังสื่อความคิด สื่อความสัมพันธ์ แสดงฐานะความเป็นเครือญาติ และฐานะทางสังคมด้วย คำสรรพนามแสดงวัฒนธรรมไทยในด้านความสัมพันธ์ของกลุ่มสังคมได้ ดังนี้

- แสดงฐานะและความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังด้วย เช่น ครู - ศิษย์ พ่อ - แม่ - ลูก ปู่ - หลาน พี่ - น้อง เจ้านาย - ลูกน้อง เป็นต้น
- แสดงความอ่อนน้อมถ่อมตน ยกย่องผู้อื่นเสมอ เช่น ไต้เท้า ไต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ฝ่าพระบาท เกล้ากระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า เป็นต้น

ตัวอย่างคำสรรพนามที่น่าสนใจ

คำว่า “พ่อ แม่” เป็นคำสรรพนามที่ใช้เรียกผู้ที่พูดด้วยที่เป็นผู้ให้กำเนิด หรือเป็นผู้ที่ผู้พูดนับถือ เทียบเท่าผู้ให้กำเนิด ด้วยคำนึงถึงอายุประกอบด้วย เช่น พ่อหวังเต๊ะ แม่ประยูร แม่ขวัญจิตร ศรีประจันต์ เป็นต้น แต่เมื่อผู้พูดอยู่ในอารมณ์ไม่พอใจ โกรธมาก ก็จะนำเอาคำว่า “พ่อ แม่” โดยเฉพาะคำว่า “แม่” ไปประกอบกับคำอื่นๆ กลายเป็นคำด่าที่หยาบคาย เหตุที่ผู้พูดใช้คำด่าที่ประกอบด้วยคำว่า “พ่อ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้คำว่า “แม่” เป็นคำประกอบแล้ว ยิ่งทำให้ผู้ฟังด้วยไม่พอใจมากขึ้น เป็นการด่าว่าที่รุนแรง เพราะ “พ่อ แม่” เป็นผู้ที่เราเคารพมากที่สุด เมื่อโกรธแล้วไม่สามารถทำกับตัวได้ก็ด่าว่าไปถึง “พ่อ แม่” เท่ากับทำกับ “พ่อ แม่” แทน ทำให้คนผู้นั้นเจ็บใจได้เช่นกัน เป็นการแสดงวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง คือ แสดงถึงความเคารพยกย่องสูงต่อบุพการี

คำว่า “ครู” เป็นคำสรรพนามที่ใช้เรียกผู้ให้วิชาความรู้แก่ศิษย์ แสดงถึงความยกย่องนับถือ ความสนิทสนมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังด้วย ใช้กันโดยทั่วไป โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นครูในสถานศึกษาเท่านั้น ไม่จำกัดเพศและวัยของผู้ที่ได้รับการเรียกขาน ในวงการทหารเรือ นายทหารเรือจะเรียกผู้ที่มีชั้นยศที่สูงกว่าว่า “ครู” ไม่นิยมเรียกว่า พี่ คำว่า “ครู” ที่นายทหารเรือใช้นี้แสดงถึงความเคารพทั้งในด้านอาวุโส ชั้นยศ และระดับความรู้อีกด้วย

คำว่า “ผม” “กระหม่อม” หมายถึง ส่วนของศีรษะ เป็นคำสรรพนามใช้แทนตัวผู้พูดที่สุขภาพแสดงถึงฐานะของผู้พูด “ผม” แสดงถึงฐานะที่เสมอกันหรืออาวุโสน้อยกว่า ส่วน “กระหม่อม” แสดงถึงฐานะที่ด้อยกว่าของผู้พูด

คำว่า “คุณ” เดิมราชสำนักใช้เป็นคำยกย่องสตรีผู้ที่ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าฝ่ายในที่มีได้แต่งงาน หากแต่งงานแล้วจะใช้คำว่า “คุณหญิง” ในสมัยหลังเน้นความเท่าเทียมกันมากขึ้น สภาพสังคมเปลี่ยนไป ไม่นับถืออาวุโสเท่าสมัยก่อน ถ้อยคำที่ใช้เป็นสรรพนามก็ได้เปลี่ยนไปด้วย คำว่า “คุณ” นี้จะใช้เรียกผู้ที่พูดด้วยในลักษณะสุภาพ ซึ่งทำให้ความหมายของคำต่ำลงจากเดิม และมีที่ใช้เป็นจำนวนมากทั้งในภาษาพูด และภาษาเขียนในเชิงธุรกิจ เช่น การเรียนการสอน อาจารย์จะเรียกนักศึกษาว่า คุณ หรือ คำขึ้นต้นจดหมายธุรกิจจะใช้ว่า เรียน คุณ...(ชื่อ นามสกุล)

คำว่า “เรา” “เขา” เป็นคำสรรพนามที่ใช้ในภาษาปาก เมื่ออยู่ในสถานการณ์หรือกลุ่มที่ความสัมพันธ์นั้นไม่ชัดเจน ไม่แน่ใจว่าจะแสดงความสัมพันธ์อย่างไร ผู้พูดและผู้ฟังมีสถานการณ์ที่ไม่ใกล้ชิดกันนัก หรืออาจเป็นบุคคลแปลกหน้าซึ่งกันและกัน หรือแตกต่างกันด้วยอายุ จะหลีกเลี่ยงไม่ใช้คำสรรพนาม หรือเลี่ยงไปใช้คำที่ไม่แสดงตัวเอง คือ คำว่า เรา เขา คำว่า “เรา” นี้ ยังใช้เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๒ อีกด้วย เช่น “โรงเรียนมีหนังสือบอกผลการเรียนมา เราจะว่ายังไง ทำไมคะแนนน้อยนั้ก”

ในสถานการณ์นี้ ผู้ปกครองอาจไม่ใช้พ่อแม่ เพราะคำว่า “เรา” แสดงว่า สรรพนามบุรุษที่ ๒ ด้อยกว่า

คำว่า “กัน” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ ๑ ที่เริ่มใช้ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปัจจุบันยังคงมีใช้อยู่ โดยผู้ใช้มักเป็นเพศชาย

คำว่า “กู” “มึง” “ข้า” เป็นคำสรรพนามที่ถูกจัดว่าเป็นคำหยาบเมื่อเป็นภาษามาตรฐาน แต่จะไม่หยาบคายเมื่อเป็นภาษาปาก แสดงฐานะว่าผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน เดิมผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ปัจจุบันพบว่าวัยรุ่นเพศหญิงก็นิยมใช้ในหมู่เพื่อนสนิท

คำว่า “ไอ” “ยู” เป็นคำภาษาอังกฤษ เมื่อวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา คนไทยเริ่มค้าขายกับชาวต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะชาวตะวันตก ปัจจุบันคนไทยจะใช้ “ไอ” และ “ยู” เพื่อแสดงสรรพนามเมื่อเกิดความไม่แน่ใจในความสัมพันธ์ทางสังคม หรือเพื่อแสดงความเท่าเทียมกัน หรือบางครั้งจะใช้ในบริบทที่ผู้พูดมีฐานะการทำงานที่สูงกว่า

คำว่า “อ้าว” “ลื้อ” คำสรรพนามนี้มาจากภาษาจีน ปัจจุบันนิยมใช้พอสมควร ส่วนใหญ่มุ่งแสดงฐานะของผู้พูดว่าสูงกว่าผู้ฟัง และมักจะใช้ในสถานที่รโหฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์จีน

คำสรรพนามที่ผู้เขียนได้ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ แสดงให้เห็นว่า การศึกษาคำสรรพนามโดยดูเพียงโครงสร้างของคำสรรพนามว่าอยู่ในตำแหน่งคำนาม เป็นคำที่ใช้แทนคำนามเท่านั้นยังไม่เพียงพอ การใช้คำสรรพนามในภาษาไทยมีความซับซ้อน การพิจารณาเพียงความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังด้วยว่ามีฐานะสูงหรือต่ำอย่างไรเท่านั้นยังไม่ได้ ความสนิทสนม ความสัมพันธ์ในฐานะเพื่อน ครอบครัว ความเคยชิน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ต้องนำมาพิจารณาร่วมด้วย นอกจากนี้การใช้ภาษาจะดูเพียงแต่ตำแหน่งของคำไม่ได้เช่นเดียวกัน การพิจารณาจะต้องดูถึงสภาพแวดล้อม กาลเทศะ โอกาส สถานที่ เวลา รวมไปถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในบุคคล เพราะสิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการใช้ ถ้าผู้ใช้สามารถใช้ได้ถูกกาลเทศะก็แสดงว่ารู้การใช้ภาษาอย่างแท้จริง สรุปได้ว่า การใช้คำสรรพนามจะสะท้อนวัฒนธรรมในด้านของ

พฤติกรรมทางสังคม สถานภาพของบุคคล ค่านิยม ความคิด และความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มสังคม อีกด้วย

๒. คำกริยา

พระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๑๑, น.๘๓) ได้อธิบายคำกริยาไว้ดังนี้ “คำกริยา คือคำที่แสดงอาการของนามหรือสรรพนาม เพื่อให้รู้ว่า นาม หรือสรรพนามนั้นๆ ทำอะไร หรือเป็นอย่างไร เช่นตัวอย่าง นกบิน คนนั่ง ไฟดับ ดังนี้ คำ “บิน นั่ง ดับ” เป็นคำกริยา แสดงอาการของนาม นก คน และไฟ ปรากฏอาการคือ บิน นั่ง ดับ ดังนี้เป็นต้น”

ภาษาไทยจะมีคำกริยาพวกหนึ่งซึ่งปรากฏเป็นได้ทั้ง กรรตุวาจก (active voice) และ กรรมวาจก (passive voice) โดยตัวของคำกริยาคำนั่นเอง เช่น

ฉิดยา	หมายถึง	หมอฉิดยา	“หมอ” เป็นผู้กระทำ
	หมายถึง	ฉินฉิดยา	“ฉิน” เป็นผู้รับการกระทำ
	หมายถึง	คุณฉิดยาแล้วหรือยัง	“คุณ” เป็นผู้รับการกระทำโดยไม่ต้องปรากฏคำว่า “ถูก”
ใส่	หมายถึง	ตุ้มใส่หน้า	“ตุ้ม” เป็นสิ่งที่รับการกระทำ หรืออาจเป็นคำเรียกชื่อภาชนะที่นำมาใช้ใส่หน้า เป็นคำประสมว่า “ตุ้มใส่หน้า”
	หมายถึง	กาชงน้ำ	“กา” เป็นสิ่งที่รับการกระทำ หรืออาจเป็นคำเรียกชื่อภาชนะที่นำมาใช้ใส่หน้า เป็นคำประสมว่า “กาชงน้ำ”
ชง	หมายถึง	ชงกระทิก	“กระทิก” เป็นสิ่งที่รับการกระทำ ใช้ในภาษาพูด
	หมายถึง	ชงชา ชงกาแฟ	“ชา” “กาแฟ” เป็นสิ่งที่รับการกระทำ ใช้ในภาษาพูด

ภาษาไทยมีลักษณะของตัวเองแตกต่างกับภาษาอื่น และสะท้อนวัฒนธรรม คือ มักสนใจอาการและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ส่วนใครหรือสิ่งใดเป็นผู้กระทำหรือถูกกระทำนั้น เราจะเข้าใจได้เองว่าเป็นกรรตุวาจกหรือกรรมวาจก โดยอาศัยบริบท (context) เป็นเครื่องบอกค่าที่มาข้างหน้าคำกริยาเหล่านี้เป็นประธานหรือกรรม เช่น

ตัด	หมายถึง	เขาตัดผม	(ช่างตัดผมเป็นผู้ตัด)
	หมายถึง	ฉินตัดผม	(ฉิน หมายถึง ช่างตัดผมซึ่งเป็นผู้ตัด หรือ ฉินเป็นผู้ตัดผมของตนเอง หรือ ฉินเป็นผู้ถูกตัดผม และละคำว่า ถูก)
เขียน	หมายถึง	ผมตัดสั้น	(เส้นผมเป็นสิ่งที่รับการกระทำ ละคำว่า ถูก)
	หมายถึง	เขาเขียนรูป	(เขาเป็นผู้กระทำ)
	หมายถึง	รูปเขียนแล้ว	(รูปเป็นสิ่งที่รับการกระทำ ละคำว่า ถูก)
	หมายถึง	รูปเขียนสวย	(รูปเป็นสิ่งที่รับการกระทำ ละคำว่า ถูก หรือรูปเขียนเป็นคำประสม)

ซัก	หมายถึง	แม่ซักผ้า	(แม่เป็นผู้กระทำ)
	หมายถึง	ผ้าซักแล้ว	(ผ้าเป็นสิ่งที่รับการกระทำ ละคำว่า ถูก)

นอกจากนี้ยังมีคำกริยาอีกพวกหนึ่งสะท้อนวัฒนธรรมทางความคิดที่ว่า **ใจเป็นศูนย์กลาง** สิ่งที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก อุปนิสัย พฤติกรรม ความเชื่อ จะเกิดจากใจ สังเกตได้ว่ามักมีการใช้คำว่า “ใจ” เป็นคำประสม ทั้งที่เป็นคำกริยาและคำคุณศัพท์จำนวนมาก เช่น ใจแคบ ใจกว้าง ใจดี ใจร้าย ใจสูง ใจต่ำ ใจจด ใจจืด ใจร้อน ใจสบาย ใจเดือนใจ เป็นต้น ในทางพุทธศาสนาใช้คำว่า “ใจ” ประกอบ เช่น ใจบุญ ใจบาป ใจบุญสุนทาน เป็นต้น คำบางคำไม่ต้องใช้ “ใจ” ประกอบ เช่น อคติ ลักษณะนี้แสดงความคิดที่ว่า “ใจ” เป็นศูนย์กลางนั่นเอง

๓. คำบุพบท

พระยาอุปกิตศิลปสาร (๒๕๑๑, น.๙๗) ได้อธิบายคำบุพบทไว้ดังนี้

บุพบท (อ่าน บุษ-พะ-บท) แปลว่าคำหน้าบท* หมายความว่าคำชนิดที่ใช้นำหน้านาม สรรพนาม หรือกริยาบางพวกที่เรียกว่า กริยาสภาวะมาลา เพื่อบอกตำแหน่งของคำนาม สรรพนาม หรือกริยาเหล่านั้นว่ามีหน้าที่เป็นอะไร เช่นตัวอย่างว่า “เขาตีฉันด้วยมือ” ดังนี้บุพบท “ด้วย” บอกตำแหน่งของคำ “มือ” ว่ามีหน้าที่สำหรับตี เป็นต้น

ดร.วิจิตรพันธ์ ภาณุพงศ์ (๒๕๒๐, น.๗๖) อธิบายคำบุพบทโดยใช้กรอบประโยคทดสอบ คือคำที่ปรากฏในกรอบประโยค ๕ ตำแหน่ง ดังนี้

คำนาม	คำช่วยหน้ากริยา	คำกริยากรรม	-----	คำนาม
-------	-----------------	-------------	-------	-------

คำใดปรากฏในช่องว่างในกรอบประโยคทดสอบดังกล่าวได้ถือว่าเป็นคำบุพบท เช่น

พ่อได้ลาออกจากบริษัทนิรมิตสากล

แต่เดิมนั้นภาษาไทยปรากฏคำบุพบทจำนวนน้อยมาก อาจเนื่องจากไม่นิยมใช้ หรือละคำบุพบท บางคำออกไป จึงทำให้มีการสันนิษฐานว่าคำบุพบทเป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ เดิมนั้นคำ ๒ คำ มักมีความสัมพันธ์กันอยู่แล้ว เพราะมีคำกริยาเป็นองค์ประกอบสำคัญ เช่น ว่ายน้ำ นอนเบาะ นอนเปล โดยไม่ต้องใช้บุพบทเชื่อมระหว่างคำกริยากับคำนาม แม้แต่นามวลีก็เช่นเดียวกัน อาจไม่ปรากฏคำบุพบทได้ เช่น ปากกาเธอ เสื้อฉัน กระเป๋าคุณแม่ ลักษณะภาษาเช่นนี้แสดงให้เห็นวัฒนธรรมว่า เรามีความเข้าใจในสภาพของสิ่งนั้นตรงกัน เราจะคิดตรงๆ ไม่ซับซ้อน สื่อสารเข้าใจความหมายตรงกัน คนไทยมีแบบแผน ความประพฤติของคนในสังคม มีวัฒนธรรมทางสังคมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน และมีการสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน จึงมีแบบแผนให้คนในกลุ่มสังคมเดียวกันได้เข้าใจตรงกัน เช่น “นั่งเก้าอี้” ข้อความนี้มีที่ใช้สืบทอดมานาน คนไทยทุกรุ่นเข้าใจความหมายตรงกัน ไม่คิดว่าเป็น การนั่งได้เก้าอี้ แต่จะเข้าใจตรงกันว่า นั่งบนเก้าอี้ นอนเปล ก็เช่นเดียวกัน คนไทยจะเข้าใจตรงกันว่า คือการนอนอยู่ในเปลนั่นเอง

* พระยาอุปกิตศิลปสารอธิบายว่า “บท” ที่นี้หมายกว้าง ได้แก่ คำ วลี หรือประโยคก็ได้

คำบุพพทในภาษาไทย เช่น เหนือ ใต้ บน นอก ใน เดิมเป็นคำนาม ส่วนในภาษาถิ่นไม่พบคำบุพพท จากการสันนิษฐานที่ว่าคำบุพพทเป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ จะมาจากที่ใดนั้น สันนิษฐานว่าคำบุพพทที่เราใช้นี้ส่วนใหญ่มาจากวัฒนธรรมอินเดีย (อุปกิตศิลปสาร, ๒๕๑๑, น.๙๗) คำบุพพทจะใช้ในคำแปลวิภัติในภาษาบาลีสันสกฤต เมื่อจะแสดงวิภัติที่ ๒, ๓, ๕ ที่แตกต่างกัน

“คำ” เป็นสิ่งที่แสดงวัฒนธรรมไทยได้อย่างดีเยี่ยม จากตัวอย่างคำ ๓ ชนิดข้างต้น คือ คำสรรพนาม คำกริยา และคำบุพพท คงไม่มีท่านใดปฏิเสธว่า วิถีชีวิต แบบแผนพฤติกรรม ความสัมพันธ์ ความเชื่อ ค่านิยมของกลุ่มสังคมได้รับการถ่ายทอดผ่านกระจก “คำ” เหล่านี้ “คำ” จึงเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่คนไทยไม่ควรมองข้าม การแปรเปลี่ยนในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย อาจเกิดการต่อต้านจากกลุ่มสังคม หรือในทางกลับกัน อาจเป็นการทำลายล้างวัฒนธรรมไทยของเรานั่นเอง

วัฒนธรรมมีความหมายเป็นหลายนัย... เมื่อกล่าวกันเป็นสามัญในคำว่า วัฒนธรรม ผู้กล่าวอาจมุ่งเฉพาะวัฒนธรรมแต่แง่ใดก็ได้ เช่นนึกไปถึงเรื่องแต่งกาย เรื่องศิลปะ เรื่องวาจา หรือกริยามารยาท ดังนี้ เป็นต้น ซึ่งไม่ใช่เป็นวัฒนธรรมทั้งหมด ลางที่ก็เรียกแยก เช่น ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม ภาษาและวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งที่แท้จริงหมดนั้น ก็เป็นวัฒนธรรมด้วยกัน (อนุমানราชธน, ๒๕๒๔, น.๘ - ๙)

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ภาษาและวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันมาก จนสามารถจะนำเอาภาษาของสังคมมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมนั้นได้ ผู้เขียนจึงหวังว่าผู้สนใจภาษาจะได้รับความรู้ และอาจเป็นแนวทางหนึ่งในการวิเคราะห์ภาษา เพื่อทำให้แนวทางการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมไทยเจริญรุดหน้าต่อไป

บรรณานุกรม

- วิจินตน์ ภาณุพงศ์. *โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐.
 อนุমানราชธน, พระยา. *วัฒนธรรมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๒๔.
 อุปกิตศิลปสาร, พระยา. *หลักภาษาไทย*. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๑.

ตำนานหอสมุด